

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI-ház emeletébe.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.  
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhétbör sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.  
 A „nyiltelek” cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

## Figyelmeztetésül.

Évnegyedes előfizetőink előfizetési határideje mult hó végével lejárván, tisztelettel kérjük előfizetésük megújítá át.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre . . . 12 frt.

Félévre . . . 6 „

Évnegyedre . . . 3 „

Egy hóra . . . 1 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, october 17-kén 1862.

(D) Ugy kezd már hangzani előttünk, mint néha föléledő régi dal, a magyar kérdés kiegyenlítése.

A magyar journalistika hoszasb idő óta felhagyott ezen kérdés oldozgatása fáradságával s nem foglalkozik egyébbel, mint regisztrálja a külföldi eseményeket s a különböző lapoknak hazánk ügyeire vonatkozó nézeteit, kívül tette magát a véleményezésen, s oly állást foglalt el, mely a journalistika hivatásának meg nem felel ugyan, de a mely mégis időszerű.

Mintán tehát a nemzet közvéleménye azon tért ott hagyá, mintán többé nem kísértgeti senki, a mult országgyűlés „esetről esetre” kifejezésének sybillai magyarázatát, s nem törődik többé azon talány fejtegetésén: hogyan lehetne a magyar jog folytonosságának s a közösbirodalom egységi kívánatainak is eleget tenni? most már a szomszéd országok irodalmába költöztek át az e fölötti vitatkozások, vagy fen a kormánykörökben kísértgetik kiegyeztetni az uralkodás céljaival a nemzet óhajait.

A magyarok figyelme mindinkább fordul el megint a politikától, az érdektelen és meddővé vált hírlapok előfizetői kimaradnak; kezdi minden magyar nagyobb gondnal nézni az eget, mikor hoz esőt, mely kedvező legyen a szántásnak.

Ha virágzó állásunkat azért nem érthetjük el, mert fő életforrásunk a földművelés volt, egyszerűen e helyzetünk volt mindenkor gyakori politikai hánykodásaink közt. Behuzódunk az idők viszonytagai elől gazdaságunk végváraiba, és ott élünk csöndes családi köreinkben mind addig, míg elvünk szerint foghatunk megint a közdolgozokhoz.

A ki ezen gondolkodásmódunkat ismeri, az fel foghatja, hogy nem nagyon döböntünk meg mi erdélyiekül is, midőn közelebből a román „Gazetta” valamelyik számában azon indítványt olvastuk, hogy el kell csapni minden magyar hivatalnokot, kiket különben bizony nem mi állítunk postjaikra. Nó csak rajta! Egy szóval sem mondunk ellent a „Gazetta”-nak.

Erdély még volt magyar hivatalnokok nélkül, tíz egész esztendeig; megengedjük, hogy a „Gazetta”-nak nagy öröme telt ezen időkben. Részünkről mi magyarok tudtunk azt a korszakot is a nélkül, hogy legkevésbé megsejtünk volna magyarok és alkotmányos érzelmű honpolgárok maradni, sőt valamint a fisikai életben a viharok edzik a testet, egy a lefolyt politikai néma harc alatt lelkünk érzelmei és honszerelmünk csak szilárdultak.

És megtanultunk hazánkat kétszeresen szeretni, csak azért is, mert drága földje nekünk mindig menedéket nyújtott, s élni tudánk jóvoltából akkor is mindig, midőn a dolgok folyása nem ment kedvünk szerint.

Ha nemzedékünk fontos tapasztalásaival számot vetünk, megtaláljuk indokait azon függetlenségre törekvésnek, mely mindnyájunk lelkén erőt vett az újabb időkben s melynél fogva legboldogabbnak érezzük magunkat, ha minden lánczoktól és kötelezettségtől menten, mint független polgárok határozhatjuk el véleményeink s tetteink irányát.

Ebben van erőnk, s ez biztosítja önértetünket.

A polgári függetlenség azonban kellő anyagi-biztosítékokat követel. De melyikünknek nincs anyja, hogy szorgalom és eszéyes kiadások által ezt magára nézve megszerezze?

Igy feneklik az anyagi türethető léten polgári szabadságunk, elvünk szilárdsága, meggyőződésünk függetlensége, s ezeknek összege képezvén nemzetünk erejét s fennmaradásának kezességét, jól tesszük ha ez időt, melyben az állam ügyei óráinkat el nem veszik, felhasználjuk anyagi tulajdonaink gyarapítására.

És nemzetünk nehéz napjai alatt mindig is nagy eszélyességgel állott meg ez alapon, s tán egy nemzetnél sem fejlett a „vis inertiae” oly erőlyesen ki, mint nálunk, a mi éppen azáltal történt, hogy e nemzet nincs tulszaparodva s jelentékeny földbirtokot bir.

Most midőn a politizálás csalódásaiban elég okunk volt kifradni, az osztrák tartományi s a bécsi centralista lapok kezdik már helyettünk a kiegyenlítést sürgetni, s kezdenek a dolgok állása felett nyugtalankodni.

Ezek közt a „Presse” éppen most jajdul fel, hogy az újabb deficit 84 millióra megy, mely adóemelés s még ezen kívül új államkölsönt követel, és kérde e lap, hogy ha békében idejutottunk, a vesztély napjaiban honnan merítünk erőt? Mit segít az, hogy a megoldást halogatjuk? Meg lehet, hogy az alkotmánykérdést tíz vagy husz évi türelem után a Schmerlingféle programm szerint oldhatjuk ugyan meg, de mit használ az nekünk, ha addig tönkre jutunk? Az államoknak kérdésen kívül van joguk jövőjükön gondoskodni, de az élő nemzedékeknek is joguk van követelni, hogy ne áldozzák fel őket a jövőért.

Az „Ost. D. P.” is ilyeszeri hangulatban van. Hogy meddig fog a szempillantás kedvezni — írja e lap — ki határozhatja azt meg? Talán holnap már oda lesz az? Csak az bizonyos, hogy ha az osztrák állam vezetői elszalasztják a kedvező alkalmat használatlanul, a történet ítélszéke előtt fognak elkárhozhatni, a hol őket a kül- és belföldi hivatalos lapok ékesszólása meg nem mentendi. Mindamellet hiában keresünk egy tényt bár, mely arra mutatna, hogy Ausztriának valódi nemcsak gépies regeneratiojára töreksszenek.

Ily békületlen hangulatot látunk a centralista lapoknál, sőt a magyar kérdés kiegyenlítése mellett szorgoskodik a „Journal des Debats is, mely pedig buzgó barátja Ausztriának. A „Journal des Debats” ezen cikkét kivonatlatilag alább ismertetjük.

Általában nagy mozgást látunk az osztrák s külföldi lapoknál a végleges állapotokra törekvés körül, a nélkül azonban, hogy a kormánynak valamely mérsékeltabb programját látnók valahol felállítva; csak annyit látnak közelebből hiteles színezetben kimondva, mikép nem igaz, hogy Schmerling államminister a monarchia centralisatiojára törekednek, és az octoberi diplomának ekkor egy engedménye sincs visszavonva.

A magyarok pedig — így mint mi — regisztrálják ezen különböző nézeteket, s azután megint lát kiki saját privát dolgához.

### A „J. des Debats” a magyar ügyről.

Főcikkünkben emlékeztünk e lap kiegyenlítési tervéről. A pesti lapok nem nagy tetszéssel közlik azt, s kétségbe vonják, hogy magyar részről nézetek volnának. A cikk fővonásaiban ez:

„Mindenekelőtt a császár megkoronázásához kell látni, — kezdi a „Debats” — hogy ez által a kiindulási pont a kiegyezkedésre fel legyen állítva.”

Ezután elmondja, hogy az uralkodónak a kormányzás átvétele után hat hónap alatt össze kell hívnia a koronázó országgyűlést, hogy ezt a most uralkodó császár az 1849-i események miatt nem teheté, ehhez kell most tehát fogni. Ezen országgyűlést az 1848-iki alapon fognak választani, s e törvények hiányosok ugyan — ugymond az egyik — de léteznek, s míg általakíthatnának, addig azokat kell igénybe venni, ha azt akarják, hogy a koronázó országgyűlésnek törvényessége meglegyen.”

A választásokat kissé bajos munkának tartja, de miután „a mérsékelték mindent elkövetnek, hogy a nemzet

szellemét megjavítsák, s a közvéleményt felvilágosítsák”, remélhető, hogy a választások jól ütnek ki, s mihelyt erre meglesznek a kilátások, rögtön hozzá is fognak.

„Mihelyt pedig az országgyűlés együtt lesz, az ország nádora megválasztásához fognak, s mihelyt ez megtörtént, kiadatik az inaugurale diploma, s a koronázási szertartást megülik. Így szokott ez történni, de a jelen kivételes körülmények közt, mielőtt szétoszlának az országgyűlés, új választási törvényt fog előbe terjeszteni a kormány, melyben az egyenlőség és szabadság alapja meg legyen vetve. Mintán e törvény ki lesz hirdetve, Magyarország politikai jogainak teljes birtokába jutva fejtheti, javíthatja intézményeit, stb.

Ebből áll lényegében a cikknek azon része, melyet a „Debats” mint illetékes helyről vett tudósítást közöl.

„Levelezőnk — ugymond továbbá — részletesen közli a Bécsben készülő javaslatot; mi csak a fontosabb pontokat emeljük ki belőle. Az ország nádora fontos személy, tulajdonképp a király helytartója. Nem esoda tehát, hogy az országgyűlés egyik fő előjogának tekintsi azt, hogy a korona által előterjesztett jelöltek közül azt maga válassza, s hogy a korona szintén nagy nyílthelyez rá, s jelölteit csaknem kizárólag a császári házból választja. Általános az azt hiszik, — folytatja — hogy a jelöltek közt Miksa főhg neve is ott leend, s hogy Magyarországon a legnagyobb népszerűséggel fog találkozni, s a beigtatást a császár koronázása napján rögtön megteendi, kiadván akkor az inaugurale diplomát is. E diploma kölcsönös kötelev ugyan, de módosítható.”

És itt elősorolja a diploma eredetét, s mint kötelezi magát az uralkodó, hogy „a magyar koronához tartozó országokat a korona alá visszahelyezi.” Minő nehéz dolog lenne most ezt létesítni, s magát az uralkodónak erre köteleznie — véli a Debats — midőn Horvát, Szlavon- és Dalmátországot és Erdély (?) a nemzeti függetlenségre jogosan hivatkozva külön akarnek válni a magyar koronától. Elmondja, hogy más mód nincs, mint a diploma módosítása, s állítja, hogy a magyarok beleegyeztek abba, hogy „a király ígéretéről a magyar korona alá tartozó országok viszszekebelezést illetőleg” a diplomában ne legyen említés téve.

Ha ez igaz, mondja a Debats, ugy a koronázásnak semmi nehézség nem áll útjában, de van egy más nehézség, melylyel még nem küzdötték meg, ez a birodalmi tanács. Erre nézve azt gondolja a Debats, hogy legjobb lenne a magyarok székeit továbbra is türesen hagyni, majd elmenének ők a birodalmi tanácsba, mihelyt átlátnak, hogy érdekük ugy kívánja. A „J. des Debats” annál jobb reményvel van a kiegyenlítés felől, mert az uralkodó felség is a kiegyenlítést tartja főcéljának, s azokhoz hajlik, kik nem akarják a dolgot erőltetni, Miksa főherczeg pedig e lap szerint a minap is ugy nyilatkozott: „meg kell a magyaroknak mindent adni, a mit joggal kívánnak, és pedig minden alkudozás nélkül, lehető legteljesebben és egyszerre.” Nagy tévedésben van azonban az inaugurale diplomának a visszafoglalandó országokról szóló tételére nézve. Az általa említett tartományok s köztük Erdély is Leopold óta visszacsatoltatott a koronához. A diplomában a töröknél levő magyar tartományokról van szó.

### A korondi fürdő gyógyító hatásáról.

Ugy hiszem, a közönség érdekében cselekszem, ha a korondi vizek specifius gyógyhatásáról az idei fürdőszék alatt több év óta s jelesen az idén is szerzett tapasztalásimról részletes tudósítást közlök. A helyiség elragadólag szép, levegője éltető, az ivóvízről csak annyit írok, hogy alkotórészei közt a főszerepet viszik a szénsavas keserűség, a szénsavas szik-éleg, s a szénsavas vas-élecs, mérséklete Reaum: 9. ize kedves savanyu, kevésbé csipős, utóíz nélkül, ezen ivó kuttól néhány ölnyire van két kut, vize ihatatlan vasas, meszes tartalmu, ezt melegítve fürdől használják. Az ön által is sikerrel használt sósfürdő, a szállásoktól mintegy 1/4 órányira esik szekérral menve, erről megjegyzendő az, hogy nem oly sósav, mi áldott édes hazánkban igen sok helyt találhatik, hanem ebben van igen sok szénsav, kén, gipsz s mintegy 18 100-ad só.

Tizenegy évi tapasztalásom után következő kórallapotokban találtam sikeresnek:

1. Ideges fő-bántalmakban, gyengeségből jövő szédülésben, főfájásban.
2. Főképpen a lélekzési műszerek túdult bajaiban, melynek a hosszasan tartó burut, tüdők eltaknyosodása, fulladozás, nyálkás tüdővészben, vérkúpésben s tüdők gümökóros állapotjában.
3. A gyomor és belek eltaknyosodásában, az ezekből következő étvágy hiányban, rossz emésztésben, gyomorégésben, felbűfögésben, ugy a vizelő utak eltaknyosodásában s más túdult bajaiban.
4. Az igen bőv és fájdalmas, s hosszasan tartó havadásban; különösen a méh ideges görcsök különböző nemében, a méhkorban, sáppadásában, rendetlen havadásban, a méhgyengeségből eredett kifolyásokban s ezekkel összeköttött bajokban megbecsülhetetlen.
5. A gyermekek görvölyes és csontbántalmaiban, száradásaiban általános gyengeségeiben páratlan.
6. A rheumatismussal szenvedőknek sok esetben gyógyulást nyújtott.

Az ivóvizet vagy tisztán, vagy frissen fejt kecskétejvel

vegyítve iszzák, a kórállapotokhoz s érzékenységekhez képest, a fürdők miképpen használatát s a kórállapotok s kórtünetek határozatát, ezek mikénti használatáról igen sokat lehetne írni, de kimerítőleg még sem, mert sokszor hol a hideg ellen javallatik ugyan, de mégis a nyújt segédelmet, s így megfordítva.

Az idén is igen sokan kerestek nyavalyáik ellen enyhülést Korondon, s ha több szállásokról lenne gondoskodva, még többen lettek volna; az állandó vendégek száma 167 lelket tett, az átutaztak s egy pár naposok száma 41-et. Az előbbiekből betegségekre nézve következők voltak:

Tüdő gümövel 1, állapotja javult; tüdőszorval 4, állapotja enyhült; vérpökkel 2, állapotja enyhült; tüdőtaknyosodással, huruttal 15, 8-nál a kórtünetek elenyésztek, 7-nél szembetűnőleg javultak; gégebajjal 1, a kórtünet elenyészett; lázideg gyengeség 2, javultak; méh bajjal, azok gyengeségével, rendtelenségeivel stb. 11-en javultak; mellybeli gyengeséggel 10, részint bajok eloszlott, részint enyhült; általános gyengeséggel 14, szembetűnőleg javultak; görvéllyel 12-en javultak; csontbajjal (obachitis) 1 javult; különböző nemű görösökkel 9-en javultak, s ott csak 3-nak mutatkoztak görösei; sápkórral 1, életrendet nem tartva nem javulhatott; guttallás 2, nem javult; s így kiüldültek 85-ön.

2 és 12 év közti gyermekek: Lázakból hátra maradt gyengeséggel 10, 9 javult szembetűnőleg; nem tudható okokból gyengeséggel 8, 6 gyógyult 2 nem; görvéllyel 10, 10 javult; rheumával 1, 1 javult; csontbántalommal 1, közbejött lázak miatt a curát nem használhatva elment; s így gyermekek 30.

Ezen kívül külön a sósfürdőnél volt 8 görvéllyes rheumás és szegény sorsu beteg, ezek közül 2 semmit nem javulva távoztak, 6 sokat javulva, s így volt összesen a betegek száma 123.

A vendégek június 20-án kezdték gyűlni, s augusztus 21-ikén a szállások többnyire tele voltak. A hiányok hibetűleg a jövő évi orvosokra lesnek, a mi a tulajdonos gróf és az odamenendő betegek érdekében egyiránt halasztatlanul szükséges.

Vajna,

fürdői orvos.

## Adalék az imelyhez.

Húszendec, aug. 10-én.

Konstantinápolyból visszatértem aug. 4-én a gőzhajón esti hat órakor bevett ebédünk után, valóban sebes szél köszöntött be, mely segítette előidézni az imely azon jelenségeit, melyek szárazon is, adott körülményekben tapasztaltak. Az utasok legnagyobb része átszenvedte a támadt bántalmat. De megjegyzendő, hogy elismerésre méltólag a „Lloyd” társaság, szolgálati személyzete által könnyítette a bajon áteséseinket. Ugyanis az ebédhez lágy meleg vizet tettek föl, mely tudvalevőleg a bási gyógygyakorlatban is használtatik a hányás előmozdítására. Továbbá a szegszárdi néven felfűtött, szinte meleg vörös bor, alkalmas volt összehúzó erejével ellenkező hatást gyakorolni. Rádásul az ürítések egész éjen át, aug. 5-iki ebédig benagyattak a salomban. Ennek ama gazdaságos következménye lett, hogy a főtálatl ebédhez kevesen ültek le. Fényesen be van tehát bizonyítva, hogy az imely tengeren, szárazon is előfordulhat körülmények támasztják. Például itt: himbálás, lágy meleg ital, undor. A tengeri himbálás hatását illetőleg, tudnivaló, hogy itt nem a hirtűt vagy akár bintőbeli mozgás elmélete szerint himbálódunk; hanem a bajon akár állva, akár ülve függélyes helyzetben, tehát föl és le. Minél fogva, hogy magam közértelemre fejezzem ki: az ember fölemelkedésében olyasmint érez, mintha nyársat illesztenének hasa alá; leereszkedtetés pedig a nyárs valóban föl a gyomor tetejéig haladna, s a tüdő is fenyegetné. Egész testében valami csiklandó szibbadozást érez az ember, feje némileg kábul, de eszméletét éppen nem veszti el. Ez állapotban a szenvedő sem éhez, sem szomjazik, csak nyugalmat óhajt. Valóban is a fekvés leginkább biztosít a szédelés roha-

matól, csak nagyobb lökésekre érez még az ember némi kellemetlenséget.

Következtetés, hogy a tengeri imely ellen éppen úgy ovakodhatni és illetőleg tőle menekedhetni, mint a száraz földön történő szédüléstől, u. m. fekvési nyugalom által. Az árboz mellé húzódás, a fedél szabad levegőjén székből blik tri, szőzaporítás.

Az sem igaz, mit sokan szeretnek állítani, hogy legjobb óvás, ha az ember leissza magát. A józanság mindenkor a lélek leghatalmasabb fegyvere; a testnek legbiztosabb paizsa.

Dr. Oroszhegyi Jósá.

Sz. Udvarhely, oct. 13. 1862

Városunk azon felsőbb határozványt, melyben kimondott, hogy a mely városok saját törvényszékük által kívánják a bírói hatalmat tovább is gyakorolni, azoknak a közgazgatási városlőjáráságtól merőben külön vált törvényszékét kell saját költségükön alakítani, tárgyalás alá vévén, egyhangulag elhatározta, hogy az egy elnökből, öt bíróból, egy államügyészből s elégséges segédzsemetzetből álló külön törvényszékét felállítja, csak hogy századok óta birtónálóságát megtarthassa, s különösen a törvényhozásba befolyását. Ezen felsőbbleg igényelt átalakítást oly módon határozta végrehajtani, hogy miután az eddigi tanácsbaktörök csak is a közigazgatásra szorítkozik, ennél fogva teendői annyira kevesebbnél, miszerint a főbíró mellett négy tanácsos közül hármat és az államügyészt a most alkalmazandó törvényszéki elnök és két tlnök mellé áttehetni, és az ekként két személyből alakítandó törvényszékét jegyzővel és inokokkal is ellátja. A közigazgatást pedig a rendőrséggel együtt bizza az eddigi főbíróra egy tanácsossal, és a városapitányra egy segéddel, meghagyván ezek mellett az eddigi jegyzőt, inokokat és szolgaszemélyzetet; és ezeken kívül megtartja továbbra is a pénztárnokot, városgazdát, szállásmestert, orvost és bábát.

Még csak két éves, és már hanyatlásnak indult kasinó-egyletünk is october 1-én regenerációt nyert. Ugyanis az ekkor tartott közgyűlés az igazgató választmány tagjait titkos szótatolással megválasztotta a következőket: rendes elnök Pataki Pál tanárt, ellenőrré Solymosi Pál polgárt, titkárrá Bacsoni Ádám lelkészt, könyvtárnokká Zajzon Ferencz lelkészt, pénztárnokká Bodrogi Ferencz polgárt, választmányi tagokká: Ugron János és b. Orbán Balázs földbirtokosokat, Csató József esperest, Sándor Ignác és Kovács Domokos ügyvédek, Kis Ferencz, Korondi Mózes és Gyertyáni István rendes tanárokat, Nagy Lajos és Szolga Miklós helyettes jogtanárokat, Szöcs Márton főügyészt és Török Lajos városi pénztárnokot. E szótatolással választást megtörténve után öszhangzó felkiáltással megválasztott tiszteletbeli elnök az egyet egyik jelen nem volt, de országos tisztelet tagja mlgos gróf Bethlen Farkas ur, a kinek is meghívására az elnök és titkár a következő levelet küldötték:

Méltóságos gróf ur!

Sz. Udvarhelyi casinónak f. h. 1-én tartott évközi rendes közgyűlése egyfelől azon nézetűl vezéreltetve, hogy az egyletnek jelentékeny lendületet adna és tekintélyt szerezne az által, ha annak élére egy, minden hazafias szent ügyet meleg buzgalommal felkarolni kész és köztiszteltetben álló, tekintélyes férfit nyerhetne meg; másfelől nagyságodnak a politikai, társadalmi és egyházi téren szerzett érdemei iránti méltányol elismerését kifejezni óhajtván: a mlgs gróf urat egyhangu felkiáltás által tiszteletbeli elnökévé választotta.

Melyről midőn egyletünk fenebb említett közgyűlésének határozatából ezennél hivatalos tiszteletünk mellett értesítők a mlgos gróf urat, egyszersmind alázattal baktörökünk felkérni: méltóztatassék ezen, nagyságod érdemeihez képest csekély, de szívünk öszinteségéből eredett, megtiszteltetést kegyesen elfogadni; s ennek következtében egyletünknek

névvel fényt, befolyásával lendületet szerezni, s általában ennek felvirágoztatásán közreműködni, a mennyiben más-nemű fontosabb és bokrós teendői, s lakhelyének távolsága engedik.

Egyszersmind most választott egyleti tisztségviselőink névsorát s „Alapszabály” aink egy példányát ide mellékelve, mely tisztelettel öröklünk a méltóságos gróf urnak alázatos szolgálai:

Pataki Pál s. k. elnök.

Bacsoni Ádám s. k. titkár.

Folyó hó 2-án a főbíránk t. Kovács Mózes ur által díj nélkül átengedett városbázban, porosz k. udvari énekesnő Belke Matild k. a., testvére Belke Tivadar zongoraművész, Gyertyáni István kath. tanár, Kovács Mózes kath. kántor, Szilágyi Károly és Filzi Sándor ref. szaktanítók és Nagy Sándor ref. diák ifju közreműködésével egy szavallattal összekapcsolott, kedvesen gyönyörködtető zene-estélyt rendezett. Mely alkalommal Belke Matild k. a. igazán művészi jártassággal párosult kellemesen csengő hangját, a valódi szakképzett zongoraművész Belke Tivadar zongorajátékát és a fuvalvirtuóz Gyertyáni István darabjait merő élvezet volt hallanunk; Kovács Mózes pedig ismeretes erős hangjával, valamint Szilágyi, Filzi és Nagy szavallataikkal szintén köz-tetszésben részesültek. A t. cz. művésznek a tiszta jövedelem hasonfelét a helybeli k. a. és ref. leánynevelők közl ottta fel. Belke M. k. a. Kolozsvárt és Szegedben is szándékozik hangversenyekben fellépni; s reméljük ott is tetszést aratand, kivált magyar népdalaival.

Es most — legalább e levél végén — replikázhatnék a két Karácsonnak. De miután ok, a köztünk fenforgott tanoda ügyét mellőzve, rít személyeskedésre vetemlünk: én őket oda követni nem fogom. Egyébiránt örvendek, hogy szegyenletükben tagadják tettüket, habár bizonyíték nélkül is. És én maradok meg nem czáfolt állításaim mellett. Az ok tagadása pedig azt mutatja, hogy nemcsak most nem lépnék fel, sőt nem is fognak többé szólni a közmívelődés ezen intézete ellen. Nekem sem volt egyéb czélom, mint bevágni egyszer mindenkorra újat annak, hogy valaha valaki még csak meg is pendíthesse a sz. udvarhelyi fótanoda segélyezésére tett örök érvényű alapítványok felbontását.

Bacsoni Ádám s. k.

## KÜLÖNFÉLEK.

Az erdélyi dolgokra nézve azt írják a bécsi lapok, hogy a bizottmányok kérdésében nem látnak eredménytelenséget, kitudák minő rétegek azok, kikkel nem boldogultatni, most már előhivatják a pöttogokat, s hol a bizottmány létszáma ezekből ki nem telik, újabb választás által egészítik ki. Az így megalapítandó bizottmányra alapítják azazt a leendő országgyűlést, melyről ott hiszik, hogy a tavaszra újból begyűlendő Reichsrathba elküldendi az Erdélyre kiszabott képviselőket. Örvendek a bécsi lapok, hogy Csikszék többsége az engedélyezett bizottmányba maradt, s ehez jó reményeket kötnek.

(Neerolog.) R. Birodalmi gróf Rindsmaul Béla, gróf Lázár Dénes született r. b. gr. Rindsmaul Etelka, egy gróf Lázár Dénes, gr. Lázár Etelka szomoruan tudatják ne-jeg, illetőleg anyja és nagyanyjok, csillag keresztet hőlgy r. b. grófnő Rindsmaul Horváth Emiliának halálát, ki is 23-dik sept. reggeli 8 órakor a rom. anyaszentegyház oltári szentiségeinek felvételén életének 48-ik évében az öröklőre átszenvedt. Hült tetemei e hó 27-én temetettnek el Jobbágyfalván. Lelkeért az engesztelő áldozatok a család kaplnában Jobbágyfalván és Maros-Vásárhelyen fognak tartatni. Jobbágyfalva, sept. 25. 1862.

Midőn a fenebbi neerologot szomoruan közreadjuk, legyen itt feljegyezve, hogy a nemes grófnőban nemesak társas köreink vesztettek egy művelt lelki nőt, de hazánk, irodalmunk s közvilálataink egyik legelkessebb pártolójukat,

itt velem osztozódik meggondolhatná, hogy ez a szürke ménlő sem lakik jól sem a levegővel, sem a vén eselések elménczékésével.

Már ecsém én csak azt hiszem, hogy szemed nem üvegűl van csinálva mint a komediások viasz-bubájának, s ha szájadat jól tudod gyakorolni, vedd elé szemedvilágát is, melyet az istálló padláról lenyúlt széna szinte kiver. Ménlovadnak több esze van mint neked, az már féltartva büzőlgeti a szénát, míg te meglátnád bezzeg, ha egy szép menyecske heverne a tetejében?

Váltig az is hamarabb meglátja engemet, mint kedet vén zsímbs bátya, kinek hejh rég lehetett az, midőn a menyecskék tetszeni kívántak.

Hallod-e — szolt indignatioval — a huszárló annál inkább tetszik, minél régiebb, a kérdés csak az: birja-e még urát hordani?

Ezalatt a jövevény eseléd éltel vetett lova elébe, s leporozva magát a lak felé sietett. — Nő elmen az ebugatta — zsörtölődök az örög Kardos — elmen a nélkül, hogy a hosszás vita közben kikérkíthettem volna, mi köze van urammal?

Ezzel a ménlovat kezdő vizsgálni s vele keveredett beszélgetésbe, elbeszélvén nekie, hogy ezek az ingyenlő uri eselések még egy lovat sem tudnak becsületesen megvakarni, s a serény és fark szála közt hónapos port és vele száradott rondaságot fedezhet fel egy exhuszár szeme.

(Folytatjuk.)

## TÁRCA.

AZ

## ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— Nem vagyok beteg — szolt Gábor — de nem tagadom, hogy anyám éles szemmel nézhetett reám. Osváld sirját néztem meg Rinald kertjében, és láttam ott Rinald leányát. Sokat hallottam Izidora bájáról. A szépség fogalmával gyöngén lehet megbírálni őt. Több a szépnél: bájos, megragadó.

— Vajha másban fedezett volna fel forró elismerést tárgyat. Rinald rosz atyái.

— Hogy fog e szép teremtmény gyűlölni engemet, midőn atya ellen a vérarulás pört megindítom! Nehéz szívemnek ezen családi viszály.

— Még nem ismered őt — szolt Zováthy Geróné — talán ha többit hallasz róla, módosulni fog külkelmeinek első hatása. Vagy talán szólottál is már vele?

— Csak láttam őt anyám, és megvalom én is botorságnak tartom azon nagy elfogultságot, melyet bennem csak egy külsőség megpillantása gerjesztett. Nem tudom ez érzést tanulmányaimból, nem gondolataim eddigi rendszereiből megfektetni. Anyi igaz, hogy megvagyok hatva. Éreztem ilyesmit egy hegedűművész játékanál. Sokszor emlékszem néhány ifjúnyre, mely mindig fájó édes hangot kelt fel szívemben; de azután feledem megint, így leszek Izidorával is. Egyszer láttam, azon leszek, hogy többször

ne lássam őt. Annyit érzek, hogy reám nézve e hölgy igen veszélyes lehetne. Legjobb tehát minél kevesebbet beszélnünk róla.

Családi dolgokra s Gábor mai kirándulásának idevonatkozó eredményeire ment át a beszélgetés.

— Elvesztém Tóbiást — mondta Gábor — azon nyerges, kinél egykor inaskodott, kész őt szolgálatába befogadni. Ugy hiszem a szegény fiatalból alkalmas műiparos lesz, s kár volt félbehagynia pályáját. Boldogabb sorsraért örömet megváltok tőle, ám-bár nagyon szeretem, mikor a szalonkákra lövöldöz medve- és farkastöltéssel, melyben a löpor arányához képest a golyók tömegét s lefojtását soha sem szokta eltálatni s nagyon mulattat az, hogy minden lövése egy földreterülésebe kerül.

— Jó és szorgalmas ifju — szolt az anya — méltó arra, hogy valami biztos kereset-módhoz jusson. Az anyja iránti szeretet fogta őt el kezdett pályájától. Hünn ápolta szegény öregét, s gyermeki szeretettel fogta be szemét. En is sajnálom, hogy szolgálatainkból el kell őt küldtünk; de vegye hasznát annak, a mi előtanulmányt tett életében. Jó legényt találhatasz mást is olyant, kire nézve ezen állás szerencse és előmenetel.

— Értesíteni fogom őt — szolt Gábor — tudom nem örömet távozik, de mennie kell. Ki tudja mi lesz sorsunk a Hallay pör miatt. Addig nem tartok többé apródot, míg ez el nem válik.

Hasonló beszélgetések közt az idő már estre hajlott, midőn Gábor figyelmét lódobogás vonta magára.

Pompás szürke ménen egyenruhás eseléd érkezett, kinek zajára az öreg Kardos szó-

kott merev állásával foglalá el az istálló ajtaját.

— Hejh öcsém — szola — jól megzaklatád azt az almas szürkét. Nő de hisz csak jobban meg is birja az a legényt, mint a szegény barna diák, melynek Ispott Villimány ur véget vete. Nő csak kösd oda nő, mert e helyt az istállóba mind csak kancza állatok vannak.

— Megérkezett Gábor urfi? kérdé a kosis, mialatt a mént a Kardos által kijelölt helyre megkötö.

— Ostoba kérdés — szolt Kardos — hát nem látsz-e itt engemet, ha én megérkeztem, az urfiak is meg kellett érkezni, mert tán csak nem járunk két sekeren?

— Nő csak ne doromboljon ked Kardos bá, hiszen csak szabad kérdezősködni, arra való az ember szája, hogy beszéljen.

— En nem is mondom, mintha arra való volna, hogy bevarrják mint a turó tömlőt; de a helyett, hogy kérdezősköddéssel koptatod azt, jobb volna, ha kitalálnád belőle: mi bajod az urfiával?

— Nem a kend dolga az, megszabni miképpen használjam szájamot, az az én gondolataim kapuja s annak nyitóm ki, a melyeknek akarom.

— Bizony öcsém jó nagy kaput tartasz annak a kis számár csordának, kisebben is kitérnének, ha csak annyian vannak.

— Akármekkora az a csorda, nem bízták a kend pástorlására, mert a pástornak mindig okosabbnak kell lenni a csordánál.

— Menyörgős hordotta! talán csak van annyi eszem, mint egy számár ménesnek?

— Most vetéledik ked velők, majd csak azután hozhatok ötletet, hanem a még

hol az elhunyt bonleányi áldozataival mindig az első sorban állott. Leleke kiválólag csüngött a zenén és irodalmon, zeneművei maradtak és bátra, s a „Honderű” című lapban „Levelek Emiliához” cím alatt az elhunyt grófnőnek szintén elhunyt testvére Horváth Lázár levelei elég tanúbizonyságot tesznek emelkedett lelkéről.

— (Neerolog.) Szathmári László a művelt s nemes keblű férfi nincs többé! Folyó hó 10-ére viradólág, élete 44-dik évében legkevesebb szenvedés nélkül szűnt meg élni; mintha kárpótolni akarta volna a sors e csendes halál által az ennyi szenvedéssel hordozott életet. Mily sok és tündöklő szellemi tehetségeket vitt magával a sirba e sok oldalú képességgel ánsan ékített férfi! Szép jellemében csak egyetlen rés volt, s épp azon lópta ki az irgalmatlan halál. Nyugodjék csendesen porai! Hült tetemei folyó hó 12-én délután 3 órakor fognak Szent-Miklós utcái házuiktól egy a temető szinben tartandó rövid kőnyörgés után végső nyughelyökre elszállítani. Jertek keresztények kísérjék ki őt, ki bájos hangjaival oly sokszor, oly sokaknak zenge szívet megható siri dalokat. Maros-Vásárhelyt, oct. 10-én 1862. Az elhunytak kesergő édes anyja Borosnyai Lidia, özvegy Szathmári József; testvérei: Szathmári József, Szathmári Lidia, Kozma János.

A fenebbi neerologban egy tehetségsdus bazánkfának halálhírért adjuk közre, ki ha szerencsésebb körülmények közt él, hazánk egyik legkittünb zeneszerzője lett volna. „Szóvirágok” című zeneszerzeménye egyike a legszebb concert daraboknak, melyeket ismerünk és kíváncs volt, ha örökösök közreadnák, melyet elhunyt barátunk zongora kísérettel irt meg. Magasabbszertű magyar zenei felfogás van még Erdélyi budaliban, melyeket Szathmári dalra tett. Ugy hisszük 10-15 dal zongora kísérettel, a mennyit a mély érzelmű Szathmáritól ismerünk, mind szívehatók s mélyebb zene ismeretét tolmácsolnak. Vajha valaki rendbeszedné s kiadná.

— Gyergyó fiuszékben mult hó 29-én kelt legmagasb elhatározásnál fogva a gynyjogatók ellen rögtönbírósi eljárás rendeltetett meg.

— Az olaszországi magyar legio sorsára nézve belga lapoknak october 10-ről azt távirják Turinből, hogy a kormány egy proclamatiot küldött hozzájuk levél alakjában, melyben kegyelmet ígér mindazoknak, kik hazájukba visszatérnek. Tűrtábornok közülvén ez iratot bajtársaival, kinyilatkozatta, hogy kötelezettségük dacára mindazok, kik kívánnak hazájukba visszatérni tehetik azt.

— Solms Maria grófnő született Bonaparte Wyse, ki az irodalmi téren szép leteleiről ismeretes, Victor Emanuelhez, leánya násztünnetpé megelőzőleg egy versbe szedett adresset küldött Garibaldi javára. Ha igaz, hogy Garibaldi a kegyelmet visszautasította, vagy legalább is nagyon megvetőleg fogadta, egy a grófnő verse nem igen hízegő reá nézve, a mennyiben e vers azáltal akarja menteni Garibaldit, hogy ő mások által ezáltalott vállalatára: mindamellett érdekesnek tartjuk e verset francziából magyarra átfordítani, s azt olvasóinkkal ismertetni, a mint következik:

#### Ö felségéhez Victor Emanuel királyhoz.

Kegyelem! kegyelem! király adj kegyelmet;  
Az eltévedett hős merészségét feleld! —  
Hütelén tanácsok, egy eszelős óra...  
S ifju Olaszország hős szabadsáti  
Harcra kelt maga s a király ellenében. —  
Kegyelmet neki a szabadság nevében!

Jussanak eszedbe Varese Rizzato,  
Sondrio, Laveno, Omo, Bercoletto,  
S husz dicsőségteles fénys emlékezet,  
Mely közt királyságod hajnalra kíséltet.

Vallteline lángban! A hős hegylakója,  
Nem levén, dardája, ágyúja, golyója,  
Peggyverő alakit kasszát, okvasat;  
S ifju önkényesek, elaggott harcosok  
Megvette a halált rohannak csatáin  
S haló ajkuk kiáltja: „Eljen Garibaldi!”

Elhullottak ők mind, ámde nemes vérek  
Még parolva kiáltja: „király adj kegyelmet!”

Sire! Emlékezz, az ő sok új hőstettőre  
Melyek méltók Róma régi hirmévére.  
Ő volt, ki fölmenté Napolit Siellát,  
Rabló kalandornak mondá őt a világ,  
A ki boszus dühvel ront a tengeren át  
Megölni a nemzet ifju szabadságit;  
De te, kit a népek oly méltán neveznek  
Lovagi királynak szabadság hőseinek  
Jól tudad magadban, hogy azon vakmerő  
Engedelmes híved, s nem merész pártitűt,  
Ki a zsarnokságot és iejetlenséget  
Egyaránt gyűlölvé kíván honegységet!

Sire! kegyelmezz neki, ő a derék bátor;  
Hitte: úgy cselekszik most, a mint tett akkor.  
Fondor öngyök voltak, a kik felhasználák  
Lázadást nem sejtő hő hazafiságit.  
Lánglelkét megcsalva, fölfegyverék karját,  
Hallgatnak most titkon, míg a hőst bírálják  
De vajlon ha bínté cseleszövény okozta  
Lehet-e egy hű szív annak áldozatja?

Térden kér érette egy nép bocsánatot  
Én vagyok utolsó, ki hozzád juthatok,  
Nem pörök hiában, de bizon remélem  
Meghallgat az atya, ha tán a király nem.

Leányod nevére, leányod nászára  
Szűke szép fejére tett koronájára,  
Kérlek egy nemzeti ünneppé közepett,  
Hogy eltidés ne sértse ez ünnepet.

Erős bátor voltál; légy jó s kegyes atya,  
Hogy legyen e nap a kegyelemnek napja,  
S királyi leányod a nagy amnestiát  
Vigye Lisabonba, mint legsebbe koronát;  
S édes szava, mint egy balszamos lelhet  
Gyógyítsa a foglyot, kit szűd is kedvelett.

Sire! midőn a balsors érinti szívedet  
Gyakran jón ajkoda ez a szó: „kegyelmet!”  
Vedd oh vedd ez édes szót most is ajkadra,  
Szerencsét hozand az ifju házassokra!

Engedd őt távozni el Amerikába,  
Szíve harcai tüzeit vigye más hazába,  
S önfeláldozását, melytől gyulad vére  
A hazaszeretet s szabadság nevére!

Add vissza őt nekünk s kedves családjának,  
Kedvelt fiának, és szeretett lányának,  
A szerencsétlen hős rég meglakolt immár,  
Tedd szabaddá őt és áldva lesszesz király!  
A bírók, a fogság, az örök, a fogház...?  
Hallá ez!... Megölni csak a rablót szokták.  
Eljön, ki a törvényt zászló alatt áll:  
Hisz az ő jelszava „Olaszhon s a király.”

Turin, sept. 26-án 1862.

Marie de Solms.

## POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, oct. 13. A mai „Times” írja, hogy Wieseman bíbornok a kath. papsághoz köriratot intézett, melyben felszólítja őket, hogy látogassák meg azon utcákat és udvarokat, melyekben szegény irek laknak s intse őket, hogy a közönséget ne zavarják s tartózkodjanak a tüntetésektől. Az említett köriratért éppen nem gyanúsítható ő eminentiája, hogy talán a garibaldianusok s az olasz egység iránt hajlamot mutatna. Haem saját juhait közt foly a vérengzés, melyet akadályozni, főpásztori kötelessége. A hyde-parki merény alkalmával történt ütközet óta ugyanis minden városrészben, hol irlandiak laknak, tart a verekezés, még pedig kizárólag az irlandiak között, kiknek nagy része garibaldista. Mult hétfőn éjjel Holborn-Hill környékén összegyűlt néhány száz irlandi, összeverekedtek a pápa és Garibaldi felett. A pápa pártja a közbevegyült rendőrséget is elverte, katonaságnak kellett a rendet helyreállítani.

A porosz alkotmányviszállyal folyvást élénken foglalkodtatja a napi sajtót. Az alkotmányos Angliában nincs oly párt-színezet, mely az új porosz ministerium eljárása iránt rokonszenvet nyilvánítana. Így például a „Herald” tory lap következőleg jellemzi a Bismark-ministerium törekvéseit: Ha érvényre engednek jutni az alkotmánynak azon felfogását, a mint Bismark magyarázza, akkor a képviselők kamrája nem lenne más, mint egy költséges nézőjatek. Lehet a képviselőháznak egy költségtervet helybeahagynia, haem annak pontosan olyannak kell lenni, mint a király és a tanácsosai kívánják. Más törvényjavaslatokat is helybeahaghat, haem a király és a felsőház elvetik, mint már ezen országgyűlés folytán is megtették. Az állampénztár feletti uralkodás egyedüli hatalma a porosz képviselőháznak, ha ettől is megfosztják, akkor az a kérdés támad, hogy mirevaló bát a képviselőház. Jelenleg valóban harcol e ház az alkotmány elismerésért, s ha nem éri el célját, akkor az alkotmánynak, mostanra vége. De hisz a költségterv kérdésében az egész ház védelmezi az alkotmányt. A 350 képviselő közül nem állnak tizen a ministerium részén. A ministerium nem mer a kamra felosztása által az országhoz fölbbezni, mert az ország tökéletesen a képviselőház részén van.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, october 11. Tegnap Sz. Clouban ministertársak volt a császár elnöke alatt. Tár-gyalt kizárólag ipari és pénzügyi kérdések tettek, miután a császár azon akaratát nyilvánította, hogy egy ideig ne alkalmatlanokdjanak neki a római kérdéssel. Ebből néme-lyek azt következtetik, hogy a római kérdés továbbra is in statu quo marad; mások ellenben az „Esprit publ.” után azt állítják, hogy a császár csak azért halasztotta el a kérdés tárgyalását, mert előbb értekezni akar Thonvenellel a Du-rando körjegyzékére adandó válaszlól. Különbben a francia csapatok kibuzása Rómából elvileg már el volna döntve s csak a mikor-ról volna még szó.

A „Köln. Ztg.”-nak írják, hogy Russel lord a francia külügyministerhez jegyzéket intézett, melyben az angol kor-mány nyomtatékosan ismétli, hogy a francia csapatok eltá-volitása az egyházi államból, elkerülhetlenül szükséges. Nigra lovag, a párisi olasz követ, még szabadságideje kitélése előtt visszatér Párisba, a római kérdést tárgyzó fontos meg-bízással. Mindezen törekvések dacára azonban levelező még sem remél egyhamar végreles megoldást; mert szerinte Napoleon császár nagyon iriozik a pápa fenyegetőzésétől, hogy Rómát azonnal odahagyja, mihelyt a franciaorség ki-vonul.

Az „A. A. Ztg.” szerint a törvényhozó test ülései jan. 18-án fognak megnyitni. A testület megszavazza a vá-laszfeliratot, költségvetést s az állampapírok átalakítását s azzal működését befejezi. Az új választások aprilisban lesznek. Egy belga lap meglehetősen bizonyossággal írja, hogy Napoleon császár a porosz királynak sajátkezű levelet irt, melyben felszólítja, hogy a hadsereg szervezése ügyében ne engedjen.

OLASZORSZÁG. Turin, oct. 9. Arról, hogy miként fogadta Garibaldi az amnestiát, a legkülönbözőbb versiók keringenek. Már közölve volt táviratilag, hogy midőn Santa Rosa ezredes oct. 5-kén tudatta Garibaldival a megkegyel-meztetést, s kijelenté, hogy a tábornok most már szabad, Garibaldi azt válaszolta, hogy megkegyelmezni csak bűn-ösöknek lehet, ő nem fogadja el azt, s nemsokára megis-mertetendi Európát az igazsággal. Más oldalról, ugy érte-sztünk, hogy Garibaldi midőn az amnestiát tudatták vele, azon csaknem megvető hallgatást tanusította, melyet a kor-mány és rendszabályai ellenében, fogsága alatt mindenkor kitüntetett. Ismét mások szerint Garibaldi se nem tiltakozott az amnestia ellen, sem örömet nem mutatott miatta; csupán régi hű kardját követelte vissza, a mely most ágya mellett van. A tábornok egészségi állapotáról azt írják, hogy seb-fájdalmi megszűntek s csak valami eszűs daganat bántja a jobb vállában. Mindamellett oly gyenge még, hogy más helyre szállításáról szó sem lehet. A kormány elég nagy-leltű is volt, azon szóbát, melyben fogva volt, továbbra is rendelkezése alatt hagyni, természetesen minden őrizet nél-kül, s bárkinek szabad bejárhatása mellett. A garibaldista tisztek még nem bocsáttak el mindnyájan, mivel előbb személyök ugyanazonosságát kell megállapítani. Menotti, Gari-baldi fia, Spezziában szállást bérelt, hová atyját is várja. Még folyvást az a hire, hogy Garibaldi, mihelyt sebei en-gedik, Angliába s onnan Amerikába menend.

Nigra lovag, ki Turinban volt szabadsággal, egészen váratlanul rendeltést kapott, hogy rögtön siessen állomásra. Durando tábornok ugyan is egy Thonvenellehez intézett jegy-zék átadásával bizta meg, melyben az olasz külügyminister még egyszer erősen sürgeti a római kérdés gyors meg-oldását. Ratazzi Párisba utazása még nincs végrelesen meg-állapítva.

NÉMETORSZÁG. Berlin, oct. 14. A következők-háza tegnapi ülését az elnök azon sajnálkozó kijelentéssel nyi-totta meg, hogy kénytelen közölje lenni az urakháza határo-zatának, melyet ő alkotmányellenesnek tart. Az elnök indít-ványára csaknem egyhangulag elhatároztatik, hogy az ülé-snek egy órányi felfüggesztése után a budget-bizottmány je-lentést tegyen Simson-Reichensperger indítványáról, mely az urakháza határozatának érvénytelené nyilvánítására vonatko-zik, továbbá Gneist és társainak következő indítványáról: Az urakházának határozata alkotmányellenes, tehát semmi és érvénytelen, az államkormány pedig nincs jogosítva, abból jegot formálni; az államkormány köteles, az 1862-re vonat-kozó államkiadásokat alkotmányszerűleg szabályozni; az államkormány nincs jogosítva, a ház által visszautasított ki-adásokat utalványozni.

A költségvetési bizottmány által egyhangulag elfoga-dott javaslat az urakházának határozatát, a kormány költ-ségvetési előterjesztvényének elfogadását illetőleg, mint a mely ellenkezik az alkotmány szövegének világos értelmé-vel, semmisnek nyilvánítja. Az államkormány e határozatból semmi jogot nem származtathat. A képviselőház a javaslat azonnali megvitatását határozza el. Bonin (Stolp) tiltakozik s őt társával elhagyja a házat. A költségvetési bizottmány javaslatát fölött nem vitatkoznak. A névszerinti fölhivánál a jelenlevő 237 képviselő, a költségvetési bizottmány javasla-tát egyhangulag elfogadja. Erre megjelenik Bismark minis-terelnök s felolvassa a királyi izenetet, mely fölhatalmazza, hogy az ülésszakot délután 3 órakor bezárja. Mindkét ház a királyi lakba meghívatik. Grabow törvényhozói átnézetet olvas föl s háromszoros éljennel fejezi be szavait, az alkot-mány terén rendületlenül álló királyra s az alkotmányra, „mely szabadságunk megrothatlan bástyája.”

Délután 3 órakor az országgyűlés bezaratott. A minis-terelnök felolvasta a trónbeszédet, melyben megemlítette a kereskedelmi szerződést és azt, hogy a benne kifejtett gaz-dászati elvek fogják ezentúl alapját képezni Poroszország kereskedelmi politikájának. Fájjalja, hogy az 1862-dik évi költségvetés fölötti tanácskozások nem vezettek törvényes megállapodásra. Miután a költségvetés a képviselők házának megállapodása szerint az urak háza által elvetett, a kor-mány kénytelen az államköltségeket az alkotmány által ki-szabott alap nélkül folytatni. A kormány tudja, hogy minő felelősség sulyosodik reá ezen szomorú állapotból, de meg-fontolta azon kötelességeket is, melyek az ország irányában reá háromlanak, s ezeknél fogva fölhatalmazza éri magát, folytatni a költségvetés törvényes megállapításáig azon ki-adásokat, melyek szűkségesek a létező állami intézvények fenntartására s az ország jólétének előmozdítására, azon meg-győződést táplálván, hogy azok, annak idejében, megayeren-dik az ország ntólagos jóváahagását.

Folyó hó 8-án egy küldöttség 745 ballei lakos által aláírt feliratot nyújtott át a királynak. E feliratban a köve-tek-háza többségének hónapok óta követett irányá s leg-újabbban a katonai költségvetést tárgyzó határozatai szom-oru tévelygésnek nyilvánítanak, melyek Poroszországot két század erőfeszítésével szerzett hatalmától és tekintélyé-től megfosztanak stb. A király a feliratot átnyújtó küldött-séghez így szökött: „Mondják meg önkö küldöiknek, hogy jól esik szívemnek, ha ily érzelmetek nyilatkozását hallom. Hasonló feliratok, az ország több részéből érkeztek már. Én komoly megfontolás után határoztam el a hadsereg újászere-zését s Poroszország védelmi erejének, az adózók megerő-sítése nélküli növelését. Meg vagyok győződve, hogy e rend-szabály keresztültvitelét az ország és a nép java egyiránt követelik, s ennélfogva határozottan is ragaszkodom ahoz. El vagyok határozva szigoruan ragaszkodni az alkotmány-hoz, míg azt kezeimből ki nem tépik. A kihágásokat azon-ban, tölem telhetőleg megakadályozom.” A király bemutat-tatta magának a tagokat, s mindenikhez nyájas szavakat in-tézett. Midőn a szónok következő szavakat mondá: „Isten e harcban azon erőt adja fölsegédnek, mely egyedül csak töle származik”; a király így válaszolt: „Isten nélkül mit-sem tehetünk, csak hogy az emberek az Isten előtt sem akarnak már meghajolni, s ebből származik oly sok szeren-csétlenség.” A danzigi conservatívek is feliratot intéztek a hadügyministerhez, melyben a többek közt ilyenek is for-dulnak elő: „Most kell kimutatni, hol rejlik az állam ha-talma” — „a parlament mögött a fölfegyverzett népek kell állani” — „midőn a ház azt mondja, hogy az ország nem óhajtha az újászervezést, ez annyit, hogy a királytól a hű-séges hadsereget el kell venni”; — „demokraták ellen csak katonaság segít stb.”

A „Köln. Ztg.” müncheni levelezője írja, hogy az ottani diplomata körökben az a nézet uralkodik, hogy Blome gróf, hamburgi osztrák ministeri residens nem csupán magán ügyek végett, hanem kormányja részéről bizalmas és nagyon fon-tos küldetésben jár Párisban; s ez kizárólag a római fran-czia foglalásra vonatkoznék, melynek megszüntetését a kath. hatalmak nemcsak hogy nem kívánják, sőt aggasztja őket az, hogy ezen eshetőség oly körülmények közepett követ-kezhetsék be, melyek a szent atya világi hatalmának fen-állását, saját alattvalóinak általános szavazatától tenné füg-gővé. Blome gr. megbízatása tehát az volna: kijelenteni a Tuileriák kabinetjének, hogy a római kérdés ilyenét meg-oldása ellen ő cs. kir. apostoli Felsőge, s a spanyol király ő kath. felsége, ugyszintén Bajorország királya is, előre tiltakoznak, s a szent atyának világi hatalma fenntartásához megkivántató eszközökről és utakról annyiban megegyeztek egymás közt, hogy azt további rövidítések s megtámadások ellen biztosítani fogják, a mi más szavakkal azt jelenti, hogy egy egyesült osztrák-spanyol-bajor hadsereg fogna Ró-mába bevonulni, ha a francziák eltávoznának az örökváros-ból. Azt még nem tudhatni bizonyossággal, vajlon ezen nyi-latkozatnak fognak-e másfelől ugyanakkor átadott s hason-

tartalmu jegyzékekkel nyomtatékot kölcsönözni akarni. E gyanításokért még nem vállalhat levelező felelősséget; de megjegyzi, hogy Buol-Schauenstein, volt osztrák külügyér, Párisban fogja tölteni a telet, s már is az osztrák diplomácia előretolt csatárjának tekinthető. Bécsben és Münchenben egyszerre meghatalmazott spanyol követ Don Lopez della Torre d' Ayllon szintén ide jó rövid idő múlva, a kijelölt szellemben fejteni ki munkásságát.

**OROSZORSZÁG.** Sz. Pétervár, oct. 14. Egy császári ukáz kihirdeti a törvényszéki szervezet alapelveit. Az igazság szolgáltatás elválasztatik a közigazgatástól és törvényhozástól. Bíróági fokozat: békebírák, békegyűlés, kerületi törvényszékek s a senatus Sz. Pétervárott, mint semmítőszék. A kerületi törvényszékek mellett minden rendű esküttek lesznek. Egy országgyűlési bizottságnak feladatán van kitzúze a részletes törvények kidolgozása.

**AMERIKA.** Uj-York, oct. 2. Sok új orleansi lakos hűség esküt tett le az unió iránt, hogy a vagyonkibzástól ment legyen. A különözvetkezettek congressusa új katonaszerződést fogadott el, mely minden 35—40 éves férfit fegyverviselésre kötelez: Hire jár, hogy a különözvetkezettek kormányra 400,000 négert akar szabaddá tenni és fölfüggetlení.

**Legujabb.** Erdély három megyéjében s két székeben, ugymint Kolozs-, Felső- és Alsó-Fehérme-gyében, s Három- és Udvarhelyszékben — írja a „P. Lloyd“ jól értesült bécsi levelezője — szintén megalkotják az ideigl. bizottmányokat, és pedig még e hó folytán.

Az eddigi bizottmányokból kilépett legnagyobb adózók helyét az ezek után következő legnagyobb adózókkal szándékoznak betölteni, a választott tagok helyébe pedig, ha kilépnek, újak választatnak.

Az erdélyi bizottmányok által szerkeztett fölrások várható eredményére nézve ugyanazon lapnak egy másik bécsi levelezője azt írja, hogy e fölrásokra mindenesetre válasz fog adadni, s e válaszban a kormány egyfelől ki fogja fejteni a szempontot, melyből az ideigl. törvényhatósági rendet megállapította s a bizottmányokat összehívta, másfelől a sérelmi pontokat kimerítőleg fogja tárgyalni.

A szász egyetem fölrata, mondják, már keresztül ment a miniszteri tanácson, s a legfelső elhatározás e napokban várható. A románok fölrataira is,

ugylátszik, a szászokéval egyszerre, bár nem egy okmányban, akarnak felelni; a szászok fölrata azonban — jegyzi meg a fenemlített levelező — bizonyosan némi előnyben fog részesülni, mert az világosan a febr. 26-ika mellett nyilatkozott, a mit a románok nem tettek.

**Ujabbak.** Bécs, oct. 14. A „P. Ll.“-nak írják: Sietek köztudomásra juttatni egy tényt, melyet éppen most közlének velem s melytől a jelentőséget nem lehet megtagadni. Az államminiszterium felhivatalos közlönye, mely utóbbi időben némely czikkei által, melyeknek éle a magyar udvari kancellár ellen volt irányozva, figyelmet keltett, most, sajáto-rendezés befolyás következtében, megszünteti tüzelését s nem fog több megtámadást intézni a magyar kancellár ellen. És e fordulat nem egyetlen jelenség; kiterjed az államminiszteri befolyás alatt álló összes sajtóra. Levelező nem tudja, minő előzményei vannak e ténynek; nagyobb őszhangzás jött-e ismét létre a kormányfőiek közt, vagy minő más körülmény folyt be e változásra irányadólag? Annyi igaz, hogy a légkör ismét tele van kiegyenlítési hírekkel; közeledésről beszélnek Schmerling és Forgács között sat.

— Bécs, oct. 15. A pénzügyi bizottság mai ülésében az udvari kancelláriák költségvetése volt tanácskozás alatt. Wieser az általános elfogadást indítványozta, Schindler az udvari kancellárok behívását. Mind a két indítvány elvetetett; Schmerlinget hívták a bizottságba, hogy felvilágosításokat adjon.

— Belgrád, oct. 14. Ma két szállítmány török indult el, egyik 600 személyből álló Lompalan-kába, a másik 300 személyből Breskaba Bosniában.

— Kassel, oct. 14. Az éppen most kiadott törvénylap egy 13-ról kelt miniszteri iratot közöl, melynélfogva a tartományi rendek october 27-re összehívatnak.

— Turin, oct. 14. Cialdini ellene van a Garibaldihoz állott rendes katonák megkegyelmezésének, mivel ez gyengíteni fogná a fegyelmet a hadseregben.

— Páris, oct. 14. A „France“ jelenti: A tör-

vénnyhozó testületre teendő választás kérdése mos van a császár elébe terjesztve. A „La Presse“ bizonyosnak mondja, hogy a francia hadsereg száma Mexicóban megközelíti a 60,000-et. A „Patrie“ szerint Napoleon herceg jövő szombaton nejt Turinba viendi s azonnal Corsica szigetére megy.

— Rómából érkezett hírek szerint ott miniszterválság tört ki s Antonelli bibornokot Pietro bibornok, Merode urat pedig Bella ur fogná felváltani. Beszélnek továbbá, hogy a pápai kormány megsokalta azon 25,000 frank havonkinti kiadást, a melybe II. Ferencz exkírály udvara kerül s hogy valamit meggazdálkodhasson, a Quirinalból a Varnese palotába költöztette át a vendégeket. Arról is van szó, hogy Napoleon császár viszsza hívja Montebello herceget s egyúttal a helyőrséget is lejjebb szállítja.

— Uj-York, oct. 2. McClellan hivatalos jelentése a déli szövetségeseknek Marylandba betörése óta folyt csatákról megjelent. Ezen jelentés szerint az Egyesült-államok seregei 13 ágyút és 39 zászlót vettek el, maguk pedig egyet se vesztek el. A csatáreken 14,000 puskát szedtek össze, 5000 fogolyt ejtettek, kik között 1200 sebesült, s az ellenség 3000 halottját temették el; kinek a marylandi hadjárat 30,000 válogatott katonájába került.

### Gabonaár Kolozsvárt October 16-án 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 3 frt 80 kr. Elegybúza 2 frt 60 kr. Rozs 2 frt 10 kr. Árpa 1 frt 30 kr. Zab 1 frt 10 kr. Török-búza 1 frt 70 kr. Pityóka — frt 75 kr. Marhahús 11 frt.

### Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 17-én: Nemzeti kölcsön 82.35. 5% Metalliques 71.25. Bank-részvény 788.—. Hitel-részvény 223.40. Váltó Londonra 122.75. Ezüst 122.—. Arany 5.86.

October 15-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 71.75. Erdélyi 69.50.

T. és felelős szerkeztő DOZSA DÁNIEL

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

Sz. 515 1862.

(712)

(2—3)

A kolozs-monostori uradalmi Sörház pincéjében levő négy nagy vasabrancsós, tiszta, jó hordók, melyek közül az egyik 728 vedres, a másik 505-, a 3-dik 238- és a 4-ik 132 vedres; azon kívül többféle fűrészmalomhoz való eszközök e folyó hó 24-én délelőtti 10 órakor tartandó közárverés útján el fognak adadni.

A kolozs-monostori uradalmi gazdasági hivataltól, Kolozs-Monostoron, october 14-én 1862.

3492—1862.

(708)

(3—3)

### Hirdetmény.

Sz. kir. Kolozsvár város községének a belmonostor-utczában levő Redoutte épületében a bálterem, ehez tartozó mellék helyiségekkel, báladhatási joggal, az emeleten, és ezekkel kapcsolatban a vendéglői helyiségek a földszinen a fels. kir. főkörmányszéknek f. évi september 25-ről 22,911—1862. számú rendelete folytán, hat egymásután következő évekre, azaz f. 1862. september 29-től számítva 1868-ik ugyanazon napig árverésen báladhatván meg haszonbérbe adadni. erre nézve az árverés f. 1862-ik october 20-kán ugy délelőtti mint a délutáni hivatalos órákban fog megtartatni a városi tanácsháznál 17-ik számú városgazdai hivatali szobában.

A felkiáltási ár 2102 frt. o. é-ben állítván meg, bérvagyók kellő biztosíték-képességük kimutatása és a felkiáltási összeg 10% jével ellátva bántpénz betétele végett itt helyen és időben megjelenni ezennel fölhívatnak.

Sz. kir. Kolozsvár város tanácsa 1862-dik év october 13-kán tartott üléséből.

Gothárd József,  
főjegyző.

### HEM HIVATALOS.

(714)

(1—3)

Kalotja-Szentkirályon Kolozsvártól 5 óra járásnyira egy kö-udvarház és gazdasági épületekkel ellátott 16 hold kiterjedésű belső telekből, 100 hold szántó és kaszálóból álló birtok, a hozzátartozó koresma, malom, erdő és havas élvezeti jogokkal együtt, örök áron eladó. Értekezhetni Kolozsvárt, b-széuutca 134 ház szám alatt a tulajdonossal.

(709)

(3—4)

Kolozsvár városszában, a belközép-utczában, az 525-dik szám alatti emeletes ház, örök áron eladó. Áráról értesülhetni ügyvéd Szentiványi Ferencz, vagy Dézsen Wéer Zsigmond uraknál.

(710)

(3—3)

Az 1862<sup>3</sup>/<sub>4</sub>-ki szini idény folyama alatti rendes bérletekre páholyt bérleti kivá-nók felszólíttatnak, hogy ez iránti szándékokat f hó 21-ig alólírtnál jelentsék be. Kolozsvárt, october 11-kén, 1862.

Groisz Nándor,  
színházi választmányi jegyző.

(711)

(3—3)

A kolozsvári mészárosoknak a kolozsvári határon levő „Tarcza“ nevű legelőjükről három darab tehenei elveszték, melyek közül az egyiknek bal szarván P. I. a más kettőnek pedig csakugyan bal szarván M. C. betűk vannak besütve s mind a három tehén szürke szőrtű; kérik mindenki, hogy ha ezen tehének hollétéről tudomása van, értesítse a károsokat.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(391)

18/10 1862.

(16—16)

### A kedvelt, kellemes zamatu valóságos Schneebergi növény-szörp.

mint elősmert eoyhítószér a hűlésből származott bajokban, u. m. a grippében, catharusban, köhögéseknel, torokgyik- és gyuladásoknál, főleg a mell- és tüdőbajoknál; talátható

Kolozsvártt gyógyszerész WOLFF J. urnál. Továbbá: Tordán Wolff Gábor gyógyszer. Beszterczén Dietrich & Fleischer, Dézsen Krémer-Sámuel, Segesvártt Misselbacher J. B. Lugoson Arnold József, Medgyesen Breiner C. Zalathán Mágai J. Szászvároson Spech Gusztáv, N.-Bányán Horacek József gyógyszer., Szathmáron Turoczkó D., N.-Váradon Janky A. N.-Károlyban Schöberl K. K.-Fejérvártt Sándor R. gyógyszer., N.-Szebenben Zöhrer J. F. Debreczenben Földel Nándor uraknál.

Egy üveg ára 1 frt 26 kr. osztrák értékben.

Egyszarsmind a fentebbi megbizott raktáros uraknál még kapható:

TYUKSZEM-KENŐCS, a legjelesebb a maga nemében, Schmidt es. k. főorvostól.

Egy skatulya ára 23 kr. o. é.

Rr. Behr IDEGERŐSÍTŐ KIVONATSZERE az ideg és test erősítésére. 70 kr.

Dr. Walter ugynevezett KELETI VIZE, Londonból, a köszvénybe szenvedőknek. —

Egy üveg ára 1 frt 5 kr. o. é.

Stub-Alpesi NÖVÉNYNEDV mell- és tüdőbetegségekben. Üvege 87 kr. o. é.

### STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelytt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön

kapható:

## Protestans képes naptár

Szerkesztő tulajdonosa Dr. Ballagi Mór ur a jövő 1863-dik évi folyamból egész Erdélyre nézve nálam rendezvén egy főraktárt, a megrendeléseket egyenesen hozzám intézni kérem.

Ára a már megjelent 1863-dik évi folyamnak 40 kr.

BAUER ANTAL. Alkalmazott ész-Bolond Miska naptára 1863-ra.

jogtan kérdések és feleletekben. Elő-

adja dr. Gerláczy Gyula. Ára 70 kr.

BALOGH KÁLMÁN. Az ember élet-

tana. I. kötet. Ára 3 frt.

A háziorvos, vagyis 500 legjobb házi-

szer 145 betegség ellen. Ezenkívül ut-

mutatás miként kell élni hogy 100 éves

kort érjen el az ember. Ára 1 frt.

Kertész gazdasági naptár 1863-

dik évre: általános növényjegyzékkel

és mívelési leirással ellátva. Szer-

kesztik B. Nyáry Gyula és G. P. Ferencz.

Ára 1 frt.

Számos eredeti fametzzettel. 80 kr.

István bácsi naptára, 1863-ra.

Szerkesztő Májor István. Ára 50 kr.

A garaboncs diák naptára 1863-

ra. Számos alkalmi és alkalmatlan

képpel és képtelenséggel. Ára 80 kr.

Paprika Jancsi képes kalendá-

riuma 1863-ra. Sokféle hasznos és

mlattató hisztóriákkal ellátva szer-

kesztő Tatar Péter a magyar nép szá-

mára. Ára 30 kr.

Uti rajzok. Két kötet. Irta Zombori

Gedő. Ára 2 frt.